

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 10926/2025
10.09.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранке Дражић, председника већа, Марине Милановић и Весне Мاستиловић, чланова већа, у парници тужиље АА и малолетне ББ, чији је законски заступник мајка АА, обе из ..., чији је пуномоћник Олга Грујић адвокат из ..., против туженог ВВ из ..., са боравиштем у Немачкој, ..., чији је пуномоћник Иван Урошевић адвокат из ..., ради вршења родитељског права, уређења личних односа и издржавања, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 136/25 од 02.04.2025. године, у седници одржаној 10.09.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 136/25 од 02.04.2025. године – става првог, трећег и четвртог изреке.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П2 536/2022 од 04.06.2024. године, ставом првим изреке малолетно деце парничних странака ББ рођена ...2018. године у Београду поверена је на негу, старање и васпитање мајци АА, која ће вршити родитељско право самостално. Ставом другим изреке уређени су лични односи малолетне ББ са оцем, туженим, тако што ће се одвијати према следећем моделу: током очевог боравка у Србији четвртом и суботом у периоду од 10,00 до 13,00 часова у присуству мајке малолетног детета АА, у месту у складу са договором родитеља, с тим што је отац дужан да благовремено обавести мајку у предстојећем доласку у Републику Србију, и сваког дана у периоду од 19.00 до 19.30 часова путем видео позива. Ставом трећим изреке усвојен је тужбени захтев па је обавезан тужени да на име свог доприноса за издржавање тужиље малолетне ББ плаћа месечно износ од по 30.000,00 динара почев од 05.04.2022. године као дана подношења тужбе па убудуће, док за то буду испуњени услови сваког 01. до 05. у месецу за текући месец, уплатом на текући рачун законске заступнице детета- мајке, с тим што је доспеле а неисплаћене износе дужан да плати одједном у року од 15 дана. Ставом четвртим изреке усвојен је тужбени захтев па је тужени делимично лишен родитељског права у односу на малолетну ББ и то у делу давања сагласности за питања која битно утичу на живот детета и то за промену пребивалишта детета, за упис или промену вртића, упис у предшколску установу и школу, за предузимање већих медицинских захвата над дететом, давања сагласности за прибављање или продужавање већ важећих путних

исправа, пасоша и давања сагласности за путовање у иностранство. Ставом петим изреке одређено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Допунском пресудом Првог основног суда у Београду П2 536/2022 од 12.11.2024. године, одбијен је тужбени захтев за издржавање малолетне ББ преко досуђеног износа од 30.000,00 динара па до траженог износа од 49.000,00 динара, за разлику од 19.000,00 динара, као неоснован.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж2 136/25 од 02.04.2025. године ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду у ставу другом, трећем и делу става четвртог изреке којим је тужени делимично лишен родитељског права у односу на малолетну ББ и то у делу давања сагласности за питања која битно утичу на живот детата и то: за упис или промену вртића, упис у предшколску установу и школу и за предузимање већих медицинских захвата над дететом као и у ставу петом изреке. Ставом другим изреке преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П2 536/22 од 04.06.2024. године у преосталом делу става четвртог изреке којим је тужени делимично лишен родитељског права у односу на малолетну ББ и то у делу давања сагласности за питања која битно утичу на живот детета, тако што је одбијен тужбени захтев којим је тражено да се тужени делимично лиши родитељског права у односу на малолетну ББ у односу на промену пребивалишта детета, давања сагласности за прибављање или продужење већ важећих путних исправа – пасоша и давања сагласности за путовање у иностранство. Ставом трећим изреке преиначена је допунска пресуда Првог основног суда у Београду П2 536/22 од 12.11.2024. године тако што је обавезан тужени да на име свог доприноса за издржавање малолетне ББ плаћа месечно преко износа досуђеног ставом трећим изреке пресуде још 19.000,00 динара почев од 05.04.2022. године као дана подношења тужбе па убудуће, док за то буду испуњени законски услови сваког 01. до 05. у месецу за текући месец уплатом на текући рачун законске заступнице малолетног детета – мајке, с тим што је доспеле а не исплаћене износе на име издржавања дужан платити одједном. Ставом четвртим изреке одређено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредбе члана 408. ЗПП у вези одредбе члана 202. Породичног закона Врховни суд је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Наводима туженог у ревизији да у другостепениј пресуди нису дати јасни и непротивречни разлози указује на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП која није разлог због кога се ревизија може изјавити, на основу одредбе члана 407. истог закона.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила АА и тужени били су у ванбрачној заједници у току чијег трајања је рођена малолетна ББ ...2018. године као дете са посебним потребама, корисник је ТНТ-а преко логопеда, дефектолога и психолога. Због нарушеног имунитета није у могућности да иде у вртић, због чега мајка, која је по занимању васпитач, брине о њој и тренутно се налази на продуженом боловању. Тужила АА је запослена је у ПУ ..., вртић «ГГ» и остварује накнаду зараде од 54.500,00 динара и право на негу и помоћ за малолетну ББ од 13.500,00 динара месечно. Живе у стану површине 35м² власништво тужилиних родитеља са ћерком тужене из првог брака која је њој поверена на самостално вршење родитељског права и чији отац доприноси њеном издржавању у износу од 10.000,00 динара месечно. Малолетна ББ има Di George sindroma, са инвалидитетом од 70%. Због тешког општећења срца је имала две операције, а поред срчане мане има и друге здравствене проблеме и то фрас који се прати код неуролога, психомоторно заостаје, користи слушни апарат, слабије говори. Малолетна ББ се лечи у приватним и државним установама, у државне установе одлази код сурдолога и код дефектолога сваког дана. Тужени од 2016. године живи и ради у иностранству, у Немачкој, као monter ..., актуелно остварује нето зараду у износу од око 2.000 евра, живи сам у стану за који плаћа закуп од 900 евра, комуналне услуге од 700 евра, за исхрану потроши 350 евра, а старијем сину из првог брака који је пунолетан плаћа месечно 100 евра, помаже своје родитеље који су стари и болесни тако што им обезбеђује огрев у износу од 1.000-2000 евра, а месечно им шаље још 100 евра. Месечне потребе малолетне ББ износе око 70.000,00 динара и обухватају: трошкове због нарушеног здравственог стања које се односе на третмане логопеда, третмане за психомоторни развој 2 пута недељно, третмане стимулације говора путем музике два пута недељно, на биохемијске анализе, куповину пробиотика, сирупа за кашаљ, разна едукативна средства, играчке, симулације, слушни апарат и трошкове одржавања слушног апарата; трошкове исхране на месечном нивоу око 10.000,00 динара; трошкове за куповину одеће и обуће; трошкове инфостана, електричне енергије, телефона, кабловске, тв и трошкове мобилног телефона, и трошкове за такси за одлазак код лекара. Оценом извештаја ГТСП Одељење Звездара мајка је добар родитељ који од рођења самостално брине о малолетном детету и задовољава све потребе адекватно, док је отац малолетно дете видео само два пута. Због тога је у интересу малолетне ББ да буде поверена мајци на самостално вршење родитељског права. Тужени има пријављено пребивалиште у Панчеву, али веза са Центром за социјални рад у Панчеву никада није успостављена нити се тужени икада обратио овом центру, иако га је мајка малолетног детета о томе обавештавала. Виђање оца са малолетном ББ треба да се уреди у складу са договором родитеља када отац буде у земљи, а у периоду када се отац налази у Србији да се виђање одвија четвртком и суботом од 10,00 до 13,00 часова, у присуству мајке у складу са местом које родитељи заједнички одреде, да се оствари контакт видео позивом сваког дана од 19,00 до 19,30 часова. Није у интересу малолетне ББ одвајање од мајке на више сати јер је још увек у малом узрасту и ризичног здравственог стања, не познаје довољно оца, а говор јој још увек није разумљив. С обзиром да је малолетна ББ дете са посебним потребама и здравствено угрожена, корисник туђе помоћи и неге, за које отац никада није непосредно бринуо, нити познаје навике и потребе детета, а од 2019. године живи и ради у иностранству, при чему је имао сазнања да мајка није у могућности да врши родитељско право без његове сагласности, исту није давао нити је доставио тачну адресу на којој живи, ни потврду да је одсутан из земље, што је

малолетну ББ лишило одређених права које је могла да оствари из социјалне и здравствене заштите. Пошто тужени дете виђа само на 2-3 сата када дође у земљу, не учествује у издржавању и не тражи родитељско право, то од рођења детета несавесно врши родитељско право и дужност, чиме је угрозио развој, здравље сопственог детета и онемогућио другог родитеља да родитељско право врши у потпуности, због чега су испуњени сви законски услови да се делимично лиши родитељског права у погледу питања која битно утичу на живот детета.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања првостепени суд је малолетно дете парничних странака поверио мајци на негу, старање и васпитање, која ће самостално вршити родитељско право, личне односе малолетне ББ са туженим уредио према моделу предложеом од стране центра за социјални рад, обавезао туженог да на име свог доприноса за издржавање малолетне ББ плаћа месечно износ од по 30.000,00 динара, док је тужбени захтев преко тог износа а до траженог износа од 49.000,00 динара делимичном пресудом одбио, туженог делимично лишио родитељског права у делу давања сагласности за питања која битно утичу на живот детета и то на промену пребивалишта детета, за упис или промену вртића, упис у предшколску установу и школу, за предузимање већих медицинских захвата над дететом, давања сагласности за прибављање или продужавање већ важећих путних исправа – пасоша и давања сагласности за путовања у иностранство позивањем на одредбе члана 6, 61, 77, 82, 154, 160, 161, 162. и 266. став 1. Породичног закона и члана 27. став 1. Конвенције о правима детета.

Другостепени суд је потврдио првостепну пресуду у ставу другом изреке којим су уређени лични односи малолетне ББ са туженим, у ставу трећем изреке којим је тужени обавезан да доприноси издржавању малолетне ББ износом од по 30.000,00 динара месечно, и делу става четвртог изреке којим је тужени делимично лишен родитељског права у односу на малолетну ББ у делу давања сагласности за питања која битно утичу на живот детета и то за упис или промену вртића, за упис у предшколску установу и школу и за предузимање већих медицинских захвата, а допунску пресуду преиначио тако што је обавезао туженог да преко досуђеног износа од 30.000,00 динара плаћа још износ од 19.000,00 динара, почев од дана подношења тужбе па убудуће.

Правилно је по налажењу Врховног суда другостепени суд применио материјално право.

Одредбом члана 3. став 1. Конвенције о правима детета (Закон о ратификацији Конвенције Уједињених нација о правима детета „Службени лист СРФЈ“-Међународни уговори број 15/90 и „Службени лист СРЈ“-Међународни уговори број 4/96 и 2/97), прописано је да у свим активностима које се тичу деце, од примарног значаја су интереси детета, без обзира на то да ли га спроводе јавне или приватне институције за социјалну заштиту, судови, административни органи или законодавна тела. Државе чланице се обавезују да детету обезбеде такву заштиту и бригу која је неопходна за његову добробит, узимајући у обзир права и обавезе његових родитеља, законитих старатеља или других појединаца који су правно одговорни за дете и преузимају у том циљу све потребне законодавне и административне мере (став 2). Одредбом члана 8.

став 1. Конвенције, прописано је се државе чланице обавезују да поштују право детета на очување свог идентитета, укључујући држављанство, име и породичне везе, како је то признато законом, без незаконитог мешања. На основу одредбе члана 9. став 3. Конвенције, право је детета одвојеног од једног или оба родитеља да редовно одржава личне односе и непосредне контакте са оба родитеља, осим ако је то у супротности са најбољим интересом детета.

Ова обавеза преузета је и чланом 6. став 1. Породичног закона, којим је прописано да је свако дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима које се тичу детета. Према одредбама члана 7. овог закона, родитељско право припада мајци и оцу заједно, који су равноправни у вршењу тог права и забрањена им је свака злоупотреба родитељског права. Смисао родитељског права је у томе да је родитељско право изведено из дужности родитеља и постоји само у мери која је потребна за заштиту личности, права и интереса детета, како је прописано чланом 67. овог закона. Садржина родитељског права, које се састоји од дужности старања о детету, чувања и подизања, васпитања и образовања, заступања и издржавања детета, као и управљања и располагања његовом имовином, регулисана је члановима од 68. до 74. Породичног закона, а суштина ових дужности и права родитеља је добробит и најбољи интерес детета. Вршење родитељског права регулисано члановима од 75. до 78. овог закона. Према одредби члана 77. став 3. Породичног закона, један родитељ сам врши родитељско право на основу одлуке суда када родитељи не воде заједнички живот, а нису закључили споразум о вршења родитељског права. Међутим, и тада родитељ који не врши родитељско право има право и дужност да издржава дете, да са дететом одржава личне односе и да о питањима која битно утичу на живот детета одлучује заједнички и споразумно са родитељем који врши родитељско право (члан 78. став 3). Питањима која битно утичу на живот детета, у смислу овог закона, сматрају се нарочито: образовање детета, предузимање већих медицинских захтева над дететом, промена пребивалишта детета и располагање имовином детета велике вредности (члан 78. став 4). Ако родитељ злоупотребава права или грубо занемарује дужности, односно несавесно врши права или дужности из садржине родитељског права, може бити потпуно или делимично лишен родитељског права, под условима предвиђеним чланом 81, односно чланом 82. истог закона. Према одредбама члана 82. Породичног закона, родитељ који несавесно врши права или дужности из садржине родитељског права може бити делимично лишен родитељског права (став 1). Судска одлука о делимичном лишењу родитељског права може лишити родитеља једног или више права и дужности из садржине родитељског права, осим дужности да издржава дете (став 2). Родитељ који врши родитељско право може бити лишен права и дужности на чување, подизање, васпитање, образовање и заступање детета, те на управљање и располагање имовином детета (став 3), док родитељ који не врши родитељско право може бити лишен права на одржавање личних односа са дететом и права да одлучује о питањима која битно утичу на живот детета (став 4). Породични закон у члану 270. прописује да је суд, пре него што донесе одлуку о заштити права детета или о вршењу односно лишењу родитељског права, дужан да затражи налаз и стручно мишљење од органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за посредовање у породичним односима. Одредбом члана 266. став 1. Породичног закона прописано је да је у спору за заштиту права детета и у спору за вршење односно

лишење родитељског права, суд увек дужан да се руководи најбољим интересом детета.

Најбољи интерес детета је правни стандард који се процењује на основу низа објективних и субјективних околности, а у сваком случају елементи за процену најбољег интереса детета обухватају, између осталог, мишљење детета, очување породичне средине и одржавање односа, али и здравље, брига, заштита и сигурност детета. Интерес малолетног детета је да се између њега и родитеља са којим не живи развије однос љубави, поверења, међусобног уважавања, привржености, поштовања личности и достојанства, па је стога свако дужан да се руководи тим интересом у свим активностима који се тичу детета (члан 6. став 1. Породичног закона).

Одредбом члана 160. став 1. породичног закона, прописано је да се висина издржавања одређује према потребама детета, као повериоца издржавања, и могућности дужника издржавања, при чему се води рачуна о минималној суми издржавања. Потребе повериоца издржавања зависи од његових година, здравља, образовања, имовине, прихода, те других околности од значаја за одређивање издржавања (став 2.). Могућности дужника издржавања зависе од његових прихода, могућности за запослење и стицање зараде, његове имовине, његових личних потреба, обавезе издржавања других лица и других околности од значаја за одређивање издржавања (став 3.). Минимална сума издржавања представља суму коју, као накнаду за хранење, односно за лица на породичном смештају, периодично утврђује министарство надлежно за породичну заштиту, у складу са законом (став 4.). Висина издржавања може се смањити или повећати ако се промене околности на основу којих је донета претходна одлука, а на основу одредбе члана 164. Породичног закона.

У конкретном случају с обзиром да је малолетна ББ дете са посебним потребама, здравствено угрожена, корисник туђе помоћи и неге о којој отац никада није непосредно бринуо нити познаје навике и потребе детета, а од 2019. године живи и ради у иностранству, при чему је имао сазнања да мајка није у могућности да врши родитељско право без његове сагласности, а исту није дао нити је доставио тачну адресу на којој живи нити потврду да је одсустан из земље, што је утицало на трајање и пролонгирање поступака, а тиме и на адекватну заштиту детета и лишио малолетну ББ одређених права које је могла да оствари из социјалне и здравствене заштите, то су испуњени сви законски услови да се тужени делимично лиши родитељског права и то у делу давања сагласности за питања која битно утичу на живот детета и то: за промену пребивалишта детета, за упис детета или промену вртића, упис у предшколску установу и школу, предузимање већих медицинских захвата над дететом, како су то правилно закључили и нижестепени судови.

Одлучујући о висини доприноса за издржавање малолетне ББ правилно је другостепени суд поред досуђеног износа првостепеном пресудом од 30.000,00 динара преиначио допунску пресуду и досудио још 19.000,00 динара укупно 49.000,00 динара имајући у виду чињеницу да потребе малолетне ББ износе 70.000,00 динара месечно.

Нису основани наводи у ревизији туженог да се судови нису бавили чињеницом да се живот туженог одвија у иностранству у Немачкој, у ..., због чега је требало да консултују надлежни орган у Немачкој где отац детета стварно живи и има пребивалиште. Овај навод који је истакнут и у жалби другостепени суд је правилно оценио са разлога што је тужени упознат са овим поступком и долази у Републику Србију где и даље има пријављено пребивалиште у Панчеву – ... и има могућност да самоиницијативно приступи у просторије СР солидарност у Панчеву што није учинио, а такође није доставио ни потврде да је одсутан у земљи, из земље, потврде о запослењу, те услед очигледно поремећених односа и неадекватне комуникације са мајком детета, овакво понашање туженог угрожава интерес малолетног детета с обзиром на њено здравствено стање, супротно наводима у ревизији.

Са изнетих разлога сагласно одредби члана 414. став 1. ЗПП одлучено је као у изреци.

Председник већа - судија

Бранка Дражић,с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић